

Vlagyimir Putyin elnök beszédet mond az INNOPROM-2017 ipari vásár megnyitóján az oroszországi Jekatyerinburgban. (Forrás: en.kremlin.ru / Attribúció: CC BY 4.0)

Hogyan válaszolhat az Urál Oroszország 21. századi gazdasági válságára: Kelet felé fordulás?

Michael J. Corsi

Oroszország korai történelmében az Urál-hegység volt a birodalom új világa. Nagyjából akkor, amikor Kolumbusz "felfedezte" az észak-amerikai kontinenst, az orosz felfedezők rábukkantak erre a csodálatos hegységre. A 18. században Vaszilij Taticsev, az uráli bányászat ki-be járó vezetője a régiót kontinentális határnak nyilvánította, olyan helynek, ahol az ember egyik lábával Európában, a másikkal Ázsiában állhat. Közel 300 évvel később Taticsev megállapítása még mindig igaz. Az Orosz Föderáció nagy gazdasági átrendeződés előtt áll. Az Urál, amely időtlen, mint mindig, ennek a változásnak a közepén fekszik.

Oroszország geopolitikai helyzete Nyugaton az elmúlt 30 évben egyre bizonytalanabbá vált. A

Az Oroszország és a volt szovjet köztársaságok - például Ukrajna - közötti kapcsolatok megromlása, valamint az Oroszország és a NATO közötti, az olyan államok jövőjével kapcsolatos növekvő viták, mint például Fehéroroszország - elsősorban az ottani orosz katonai mozgósítás és Putyin azon kísérletei miatt, hogy kihasználja Lukasenko politikai sebezhetőségét a hamisított választási eredmények miatt - korlátozták az ország nyugati kereskedelmi partnereit.

Továbbá, válaszul a folyamatos orosz kibertámadásokra és nemzetközi agresszióra, az Egyesült Államok elkötelezett az Európába irányuló orosz export elleni büntetőintézkedések mellett, miközben egyidejűleg akadályozza az új közlekedési infrastruktúra kiépítését. ¹
Az Egyesült Államok már

erőfeszítéseket tettek az Északi Áramlat II. földgázvezeték megvalósításának megakadályozására, amely a Leningrádi területen található Uszt-Lugából a Balti-tengeren keresztül Pomerániába vezetne. ² Az Északi Áramlat II, ha elkészül, közvetlen útvonalat biztosítana Oroszország számára Németországba, az egyik legnagyobb az orosz földgáz importőrei. ³ Az Egyesült Államok is lépéseket tett annak érdekében, hogy csökkentse Moszkva ellenőrzését az Ukrajnán keresztül történő energiaszállítások mozgása felett. Obama elnök például a Krím 2014-es orosz annektálására válaszul olyan végrehajtási rendeletet adott ki, amely korlátozta a legnagyobb orosz energetikai vállalatok közvetlen külföldi finanszírozását, és megtiltotta a technológiai támogatás nyújtását a fekete-tengeri régióban a mélytengeri feltárásokhoz és a tengeri olajprojektekhez. ⁴ A Biden-kormányzat sokkal keményebb álláspontot kíván képviselni a Nyugattal folytatott orosz kereskedelemmel szemben. Biden elnök áprilisban végrehajtási rendeletet fogadott el, amely felhatalmazza a pénzügyminisztert arra, hogy megakadályozza az olyan ingatlanok és áruk USA-ba történő bevitelét, amelyek az orosz gazdaság védelmi, technológiai vagy anyagi szektorával kapcsolatban álló személyektől származnak. ⁵

Az ilyen jellegű vezetői döntések elég nagy fejtörést okoztak a bizonytalan helyzetben lévő orosz gazdaságnak, amely szinte kizárólag az energiaexportra támaszkodik ahhoz, hogy globális szinten releváns maradjon. Oroszország 2017-ben naponta átlagosan 11,2 millió hordó nyersolajat, kőolaj-folyadékot és bioüzemanyagot termelt, ezzel Szaúd-Arábia és az Egyesült Államok mögött a harmadik legnagyobb szállítónak számított. ⁶ Az orosz export hasonlóan nagy részét teszik ki a szénkészletek. 2019-ben az orosz szénmezők több

mint 162 milliárd tonna szenet tartalmaztak, amivel az ország alig marad el a világ legnagyobb termelője, az Egyesült Államok mögött. ⁷

Egy erős kereskedelmi blokk létrehozása Kínával, amelyet Putyin legalábbis a

2005, legalább annyira biztonsági, mint gazdasági intézkedés. És nem kevésbé olyan intézkedés, amelyet a nemzeti iparosítás és fejlődés erős történelmi előzményei támasztanak alá.

69. szám | július
2021

A múltban az uráli ipar kitartott és megmentette Oroszországot a legégetőbb válságok némelyikében. Így volt ez például a 17. századi konfliktus a lengyel szlachta, a kozákok és az orosz császári hadsereg között. Igaz volt a 19. század végi donbászi pogromok és sztrájkok idején. Igaz volt az első és a második világháború kelet-európai inváziói során. Ma az uráli ipar ismét kulcsszerepet fog játszani Oroszország megmentésében, ezúttal nem a lengyel kardoktól vagy a német tankoktól, hanem az amerikai szankcióktól.

Az, hogy a kínai-orosz gazdasági partnerség mennyire jól fog működni, attól függ, hogy az Orosz Föderáció képes lesz-e megteremteni a kereskedelmi kapcsolatok újbóli összpontosításához szükséges infrastruktúrát. Ez az a pont, ahol az Urál mélyebb megértése régió, valamint a régió joghatósága alá tartozó területek segítik tisztázni egy ilyen váltás megvalósíthatóságát. Ha Putyin keletre akarja tolni Oroszország kereskedelmi piacait, sőt talán még a szovjet korszakban betöltött "első az egyenlők között" szerepét is vissza akarja állítani a nagyobb eurázsiai térségben, akkor kormányának az uráli fejlesztésekre kell összpontosítania. Ebben, nem hiányzik a precedens. Az Ural az elmúlt 150 évben jelentős gazdasági és ipari növekedésen ment keresztül; a kihívások, amelyekkel Putyinnak ma meg kell küzdenie, hasonlítanak a régió fejlődésére. Az Urál történelmi hozzájárulásának megértése az orosz ipari fejlődéshez és az erőforrásokkal való gazdálkodáshoz megvilágíthatja a rendelkezésre álló lehetőségeket. Putyin-rezsim a jelenlegi gazdasági és geopolitikai nyomásra válaszol.

Oroszország olvasztótégelyévé válás

Eltartott egy ideig, amíg az orosz döntéshozók felismerték az uráli erőforrásokban rejlő teljes potenciált. A 19. század második felében és a 20. század első évtizedeiben orosz, brit, francia és német tudósok felmérték ezeket a hegységeket, és jelentéseket állítottak össze az ott található fémérclelőhelyekről. Az egyik ilyen kutató, Dmitrij Mendelejev, a periódusos rendszer atyja 1899-ben az Urálba utazott, és rámutatott a vasút fontosságára a régió fejlődése szempontjából. A geológusok és más földtudósok tisztában voltak azzal, hogy a hegységben bőséges vasérc-, réz-, platina-, ezüst- és szénlelőhelyek találhatóak. De nehezen tudták meggyőzni a pétervári és moszkvai államférfiakat, hogy a vasútfejlesztést ott helyezték előtérbe, ahelyett, hogy közelebb lennének az országhoz.

az orosz nyugat. ⁸ Szergej Witte, Oroszország pénzügyminisztere 1892-1903 között és a birodalom egész területén a vasútépítés fő támogatója, úgy döntött, hogy a legtöbb külföldi befektetést és hazai forrást az ukrajnai Donbassz-Dnyepri régióba irányítja. Oroszország angol iparosokat bátorított, hogy fektessenek be a krivoi rogi vasérciparba, míg a francia bányászati társaság finanszírozása a szén a Donyec-medencében a déli városok, mint Jekatyerinoszláv, a hazai gazdaság szempontjából kulcsfontosságúvá váltak. ⁹ Csak jóval később kezdte az Ural felváltani Ukrajnát, mint a szén és a fémérc kitermelésének és finomításának fő regionális központját.

Bár nyugat-oroszországi társaikhoz képest alulhasznosított, az Urál-hegység fém- és energiaforrásai továbbra is érdekelték a cári minisztereket és a cári kormányzatot.

iparosok az 1917-es forradalomig. Fegyverkezés

a permi gyárak például a helyi érclelőhelyeket nemcsak a kincstári igények kielégítésére használták fel, hogy gyárgépeket, kazánokat, finomított vasat és műszeracélt gyártsanak, hanem arra is, hogy tüzérségi lövedékek, bombagránátok, töltények és puskák szállítása a császári orosz hadsereg számára. ¹⁰A krími háborúban és az orosz-japán háborúban használt ágyúk közül sok az uráli gyárakból származott. A 19. században és a 20. század elején azonban az orosz ipar még mindig még gyerekcipőben járt (a krími konfliktus idején a brit gőzgépes gályák ágyútűzet zúdítottak az orosz *vitórlásokra a Fekete-tengeren*), és az uráli termelés szerény hozzájárulása nem volt elegendő a Nyugat-Európában végbemenő hatalmas ipari átállás leküzdéséhez.

A bolsevikok csak az első világháború végére emelték az Urált a szovjet rendszer ipari elképzeléseinek élvonalába. Oroszország a breszt-litovszki szerződés következtében jelentős területeket és ásványkincseket veszített el Kelet-Európában, köztük szénlőhelyeinek 89 százalékát, vas- és acéltermelésének 73 százalékát, miközben ipari infrastruktúrája is hatalmas pusztítást szenvedett. ¹¹Lenin már 1918-ban elrendelte új kohászati üzemek és ipari kombinátumok létesítését, valamint a meglévők megerősítését az egész Urálban. Áprilisban például megalkotta az Ural-Kuznyeckai Kombinát építésének tervét, amely az 1930-as években készült el, és kritikus összeköttetést jelentett Nyugat-Szibéria gazdag szénmezői és az Urál-hegység kohászati ipara között. ¹²A szovjetek az Ural fémeit és fosszilis tüzelőanyagait az egyik legmegbízhatóbbnak tartották. És ami a legfontosabb, kezdték felismerni, hogy az Ural milyen értékes lehet a rendkívüli válságok pillanataiban.

Az Ural fejlődése a szovjet korszakban

Úgy gondolhatunk arra, hogy az Ural korai hozzájárulása a Szovjetunióhoz egy "puha" válságra adott válasz volt. Sztálin és miniszterei felismerték Oroszország technológiai elmaradottsága Nyugat-Európához és Észak-Amerikához képest, ami lehetetlenné tette a Szovjetunió számára a világhatalmi státusz fenntartását. Ez elfogadhatatlan volt, tekintve, hogy a birodalom vezetése

a kialakulóban lévő szocialista blokkban (a proletárok alapvetően városi, ipari lények). Szükség volt tehát az iparosításra, még hozzá gyorsan. ¹³ Az 1930-as években kiterjedt bányászat, kohászati fejlesztések és hatalmas városépítési projektek indultak. Számos új "jövő szocialista városa", mint például Magnyitogorszk és Novokuznyeck, szaporodott el az Urálban és a kapcsolódó régiókban. A szovjet hatóságok a birodalom minden részéből munkások ezreit telepítette át ezekbe a városokba, akik a szén, a finomított vas és az acél termelésében és ellátásában kulcsfontosságúvá váltak. ¹⁴

Ennek a városi forradalomnak a legjelentősebb esete Jekatyerinburgban zajlott le. Ma Jekatyerinburg az Orosz Föderáció negyedik legnagyobb városa, az oktatás, a kulturális termelés, a szénbányászat és a vasércfeldolgozás fontos központja. A város azonban nem volt mindig ilyen fejlett. Valójában az 1930-as évek végéig Jekatyerinburgot más, virágzó uráli városok - az északnyugati Perm és a déli Cseljabinszk - háttérbe szorították. De a második világháború után, stratégiai fekvése miatt tovább keletre, Jekatyerinburg aktív maradt, és a német megszállás körén kívül maradt, és a Vörös Hadseregnek tankalkatrészeket, bombákat,

lővedékeket, tüzérségi lövedékeket és katonai járműveket szállított. A háború utáni években a szovjet kormány Jekatyerinburgra támaszkodott az újjáépítéshez szükséges felszerelések és nyersanyagok biztosításában.

nyugaton. A Jekatyerinburg környéki régiók szén- és egyéb ásványkincsei hozzájárultak a korábban megszállt területek több mint egymillió kilowattos energetikai infrastruktúrájának helyreállításához. Jekatyerinburgi gyárak új turbinákat és motorokat gyártottak az európai oroszországi városi központok számára, a rézlelőhelyek pedig hozzájárultak Jekatyerinburg majdnem teljes villamosításához.¹⁶ Az új utak, vasutak, kohók és kohászati üzemek Jekatyerinburgot az Urál legfontosabb ipari központjává tették, összekötve mind a nyugati piacokra, mind a keleti szibériai természeti erőforrásokra. Az orosz gazdaságban a mai napig megőrizte kiemelkedő helyét.

A második világháború volt a legnagyobb katalizátor az uráli átalakuláshoz. Az ipar evakuálása, az emberiség történetének egyik legnagyobb szervezési teljesítménye, minden bizonnyal "kemény" válság volt, amely a birodalom túlélését fenyegette. Ahogy Németország bombázta Oroszország nyugati metropoliszait.

- Sztálingrád, Kurszk, Szevasztopol - az uráli városok iparosodása felgyorsult, amit a háborús anyagok és a személyzet régióba történő mozgása táplált.

Leningrádból és Ukrajnából vonatnyi felszerelés érkezett a déli Uralba. Teljes gyárakat szereltek szét, majd szereltek össze keleten. Cseljabinszk a világ egyik legnagyobb tankgyártó városa lett, míg a szverdlovszki gyárak speciális járműlemezeket és páncéltörő lövedékeket gyártottak a Szovjetunió frontvonalbeli gyalogsága számára. Valójában a szovjet csapatok olyannyira örültek, hogy megkapták ezeket a kétségbeesetten szükséges készleteket, hogy hálálkodó leveleket írtak a nagy termelési központok - "Sztalkan", "Metallist" és másutt - gyári munkásainak.¹⁷ A Barbarossa hadművelet természetesen a legsúlyosabb válság volt, amire a Szovjetuniónak valaha is válaszolnia kellett. Ismét az uráli ipar és a földrajzi biztonság volt az, ami megmentette a birodalmat a teljes pusztulástól.¹⁸

Az OPEC 1973-as olajembargója újabb válságot okozott, amelyre az Urál jelentette a választ. A széles körű ipari korrupció és a vezetői inkompetencia, a nyugaton gyártott áruk virágzó feketepiac, valamint az, hogy a kormány nem tudta a birodalmat a számítógépes korszakba terelni, az 1960-as és 70-es évek során megbénította a belső fejlődést.¹⁹ Bár a szovjet történészek Leonyid Brezsnyev 70-es éveit a "stagnálás" időszakaként jellemzik, a gazdag olajtartalékok felfedezése Nyugat-Szibériában és Tiumenben megakadályozta a teljes gazdasági összeomlást.

Valójában nem felháborító azt állítani, hogy az uráli olaj megmentette a Szovjetuniót és meghosszabbította az életét.

további 20 év. Az olaj eladásából származó hirtelen beáramló bevétel nemcsak a gazdaságot élénkítette, hanem a Szovjetuniót az 1980-as évekre az első számú olajexportőrré tette, megelőzve még az OPEC-államokat is.²⁰ A kőolaj külföldi értékesítése a Szovjetunió elsődleges bevételi forrása lett, amely a Szovjetunió kemény valutájának több mint 80 százalékát tette ki.²¹ Brezsnyev az olajbevételeket a Szovjetunió európai szatellitállamainak gazdasági növekedésére használta fel, miközben egyidejűleg növelte a katonai kiadásokat.²² Olaj az Urálban és Nyugat-Szibéria gyorsan háttérbe szorította a birodalom minden más tartalékát, beleértve a Volga és az északi Kaukázus addig olajban gazdag régióit is.

Gorbacsov *peresztrojka*, majd Borisz Jelcin és vezető gazdasági reformere, Jegor Gaidar privatizációs politikája megelőzte a szovjet/orsos olajipar fokozatos hanyatlását. Az 1992-es politikai-gazdasági válság több okból is megzavarta az olajkitermelést: a tartósan alacsony olajárak és a kitermeléshez szükséges berendezések és gépek magasabb, szabadpiaci árai; a meglévő oroszországi

gépek rossz minősége; az ipari vezetők korrupciója és a koordináció általános hiánya az oroszországi adminisztrációban.

Hangsúlyozni kell azonban, hogy az észak-uráli/nyugat-szibériai mezőkön az olajipari infrastruktúra fejlesztésének mindig is voltak technikai korlátai. A mérnökök a kutak helyét az elhelyezkedésük kényelme alapján választották ki, mivel a csővezetékek és más szállítási infrastruktúra még gyerekcipőben járt.²⁴ Még a kritikusan fontos

A Samotlor olajmezőn anyagihiány, a meglévő anyagok karbantartásának kifizetési nehézségei (különösen a 90-es években), valamint a több mint 35 000 kilométer hosszú csővezetékrendszer kezelésének zavara merült fel. Ezek a problémák azonban előrelépést jelentenek, nem pedig az olajtartalékok fejlesztésének alapvető visszaesését. Ma nagy mennyiségű kiaknázatlan kőolaj található a zöldmezőkön, például Nyugat-Szibéria elszigetelt részein (Hanti-Manysi) és Kelet-Szibéria és az orosz Távol-Kelet még kiaknázatlan régióiban (a Vankor-klaszter az Orosz Föderációban).

Krasznojarszk északi részén, például). Ezeknek a mezőknek a távoli fekvése megnehezítette az olajvállalatok számára a technológiai importot és a környező területek fejlesztését.

Az Urálban folyamatban lévő projektek, beleértve a vasúti és szövetségi autópálya-hálózat építését, a kiváló minőségű fém finomítását, valamint a kitermelő és elosztó berendezések gyártását, lehetővé teszik Oroszország számára, hogy teljes mértékben kiaknázza az ország kiaknázatlan készleteiben rejlő lehetőségeket.

Kelet felé fordulás

De vajon Oroszország az elkövetkező évtizedekben igyekszik-e átorientálni kereskedelmi partnereit, és megvetni a lábát a kínai fém- és fosszilis energiahordozó-piacon? És sikeresek lesznek-e ezek az erőfeszítések? A megfelelő körülmények között mindenképpen. A háború a Donbasszban és a csővezetékekben gazdag Ukrajna más részein, valamint a

a folyamatban lévő amerikai szankciók destabilizálták a Nyugattal folytatott orosz kereskedelem jövőjét. Ezen túlmenően az EU kötelezettségvállalásai, amelyek szerint a következő 30 évben a zöld megállapodás részeként széndioxid-semlegességet kell elérni, még komolyabb fenyegetést jelentenek. ²⁵ Ha az olyan nagy gázimportőr országok, mint Németország, hirtelen csökkentik vagy megszüntetik az energiaexport iránti igényüket, az orosz olaj- és gázmezők bolondok aranyhegyévé válnak. Kína viszont nem fog egyhamar zöldülni. Az országnak a világpiacon az egyik legnagyobb igénye van szénre, fára (egy másik uráli termék), olajra és gázra. És ami talán a legfontosabb, Kína vezetői továbbra is nyitottak egy orosz-kínai gazdasági partnerség lehetőségére. Mind Hu Jintao, mind Hszi Csin-ping pénzt fektetett be az orosz fejlesztésekbe, különösen a kínai Övezet és Út kezdeményezésen keresztül a vasútvonalakhoz és terminálokhoz kapcsolódó projektekbe. Kínai finanszírozás különböző forrásokból érkezett, többek között hitelnyújtó bankoktól, a Selyemút Alapból és állami tulajdonú vállalatoktól, és Oroszország legambiciózusabb energiaprojektjeit támogatta - a Jamal LNG-projektet, a Szibéria-csendes-óceáni csővezetékét, a Power of Siberia csővezetékét és még sok más. ²⁶

Az orosz gazdaság egyes szakértői és az orosz-kínai kapcsolatok szkeptikusak voltak Oroszország úgynevezett "pivot"-ját illetően, amely a keleti kereskedelem felé irányul, különösen Kínával, de beleértve Japánt és Koreát is. Sok esetben ez a szkepticizmus Oroszország gazdasági kompetenciájának hiányára vonatkozó feltételezéseken alapul.

Vegyük például a korrupciót. Bizonyára igaz, hogy az olyan orosz állami vállalatok, mint a Gazprom,

éveken át a piaci árnál alacsonyabb áron adtak el energiát szegény, fiatal, posztszovjet államoknak, például Ukrajnának (2006 előtt a Gazprom legnagyobb vásárlója volt), lehetővé téve Putyinnak és a vele együtt járó cimborakapitalistáknak, hogy a piaci árnál alacsonyabb áron gyakorolhassanak befolyást az orosz államra.

Ukrajna és az EU egyes részeinek ellenőrzése, miközben megvesztegetések és csalárd ügyletek révén meggazdagodnak.²⁷ Ez nagyrészt azért volt lehetséges, mert számos volt szovjet köztársaság, különösen Kelet-Európában és a Balkánon, küzdött azért, hogy kiszabaduljon Oroszország árnyékából, mivel bizonyos áruk és nyersanyagok exportjában szinte teljes mértékben Oroszországra támaszkodik. Kína azonban nagyfiú a globális energiapiacra. Putyin nem fogja tudni ugyanúgy manipulálni Hszi főtítkárt, mint egy ukrán energiaügyi minisztert. És ha Ha Kína úgy dönt, hogy nagyobb mértékben támaszkodik az amerikai piacra, Oroszországnak egy óceányi olaj maradhat. és nagyon kevés nagynevű partner, akinek eladhatná. Ebben az esetben Putyin fosszilis tüzelőanyagokkal foglalkozó vállalatának állami tulajdonú cégekbe (Gazprom, Rosznyeft, Transneft) való tömörítése, valamint az Eurázsiai Gazdasági Unió kezdeményezésén keresztül egy egységes kereskedelmi blokk létrehozására irányuló törekvése valószínűleg segít a tőkeáramlás ésszerűsítésében, a nagy, szárazföldi építkezések koordinálásában és a korrump kereskedelmi gyakorlatok minimalizálásában, hogy ösztönözze a kínai pénzek folyamatos áramlását az orosz fejlesztési projektekbe.

A "pivot" másik kritikája az orosz vállalkozók vonakodása attól, hogy az európai Oroszországból keletebbre, különösen Szibériába és a Távol-Keletre települjenek át. Politikai elemzők azt állítják, hogy sok orosz az orosz határ távoli volta miatt karriergyilkosnak tartja az ilyen költözést.²⁸ Ez azonban egyszerűen képtelenség. Először is, az innovatív kereskedők több mint három évszázadon át vagyont kerestek Oroszország keleti piacain, kínaiakat mozgatva tea, közép-ázsiai ópium, orosz szőrmék és gyémántok a jövedelmező határvárosokon keresztül, mint Harbin, Manzhouli és Kiatkha. Az az elképzelés, hogy az oroszok valahogy nem vesznek tudomást a Moszkvától keletre rejlő gazdasági potenciálról, a birodalmi korszak etnocentrizmusának maradványa,

egy olyan időszakot idéz, amikor a cári miniszterek úgy vélték, hogy Közép-Ázsia és Észak-Kína nomád népeit a modern orosz birodalom gyámsága alá vonhatják (ez a perspektíva, úgy tűnik, hogy megjegyzendő, hogy az oroszok közül, akik ténylegesen ezeken a helyeken éltek, nagyrészt hiányzott). Másodszor, az Orosz Föderáció kiaknázatlan fosszilis tüzelőanyag-készleteinek nagy része *fizikailag* az Uralban, Szibériában és a Távol-Keleten található. A Szamotlor - Oroszország legnagyobb olajmezője és a harmadik legnagyobb a Földön - az Uráli Szövetségi Körzetben, a Tiumeni Oblasztyban található. ²⁹ Az ország egyik legígéretesebb gázmezője, a Kovykta Kelet-Szibériában, az Irkutszki területen található. Ezek a források nem törődnek azzal, hogy közelebb vannak a kínai határhoz, mint az európaihoz, és az orosz energiaipar vezetőit sem érdekli.

Egyes szakértők azt is állítják, hogy Kína esetleg vonakodna olyan orosz infrastrukturális projektekbe való befektetéstől, amelyek hosszú távon nem biztos, hogy megtérülnek. Ez a kritika egy kicsit hitelesebb, bár meg kell tudomásul kell venni, hogy számos orosz olaj- és gázvezeték már Kínában végződik, hogy Kína továbbra is a nyugat-szibériai szén egyik legnagyobb importőre, és hogy a két ország közötti kereskedelmi forgalom eddig mérsékelten sikeres volt. A Power of Siberia vezeték például Kína északkeleti részén halad keresztül, és a Gazprom azt tervezi, hogy 2022 végére növeli a kapacitását a Kovykta mezőről származó gáz hozzáadásával. Emellett Kína részesedése a sikeres Jamal-vezetékben ésszerű nyereséget hozott az országnak, miközben óriási mennyiségű kőolaj jut el Daqingba az orosz Kelet-szibériai-csendes-óceáni olajvezeték. ³⁰ Ha az orosz energiaipari vállalatok továbbra is követik a nagyszabású, transznacionális építési projektek, miközben

feltételezni, hogy a kínai döntéshozók és energiaügyi szakértők kételkednek Oroszország ellátási képességében.

Mindez visszavezet minket az Urálhoz. Bár Taticsev megjegyzései az Urál transznacionális jellegéről koraérettek voltak a maga idejében, meglátása a régió mélyebb jövőjének előfutára lehet: Oroszország ablaka kelet felé. Az Ural minden bizonnyal kulcsszerepet fog játszani, amikor az Orosz Föderáció úgy dönt, hogy jelentős átmenet a nyugati piacokról a keleti piacokra. Egyszerűen túl sok a gazdagság, túl sok a túlláradó potenciál ahhoz, hogy figyelmen kívül hagyjuk. Samotlor az Urálban van. A nyugat-szibériai szenet és fát az Urálban vásárolják és adják el. Az olyan uráli metropoliszok, mint Jekatyerinburg, adminisztratív csomópontként szolgálnak a Kazántól az orosz Távol-Keletig terjedő kereskedelmi és építési projektek számára. Az Orosz Föderáció legnagyobb energetikai vállalatai közül néhánynak az Uralban van vagy volt a székhelye. ³¹ Az Ural továbbra is Oroszország történelmi és kortárs katonai-ipari komplexumának gyűjtőpontja. Mindez azt jelenti, hogy az elkövetkező évtizedekben az uráli régió hasonló szerepet fog betölteni, mint Szentpétervár, Nagy Péter híres "ablak a Nyugat felé", amely továbbra is az európai kulturális csere és a nemzetközi üzlet központja marad. Nincs okunk feltételezni, hogy egy olyan uráli város, mint Jekatyerinburg, ne tölthetné be ugyanezt a funkciót Ázsiával. Az Urál pedig az elmúlt 300 évben betöltötte ezt a szerepet. Itt az ideje, hogy felismerjük, hogy az uráli régió erőforrásai és ipara biztosíthatja Putyin számára a kapacitást a keleti orientációra irányuló szándékának megvalósításához.

KENNAN
egyidejűleg felfedezni a régi vonalak
termelékenységének növelését, akkor nincs
okunk arra, hogy

A cikkben kifejtett vélemények kizárólag a szerzőt illetik.

69. szám | július
2021

Végjegyzetek

1. Steven Pifer, "Managing US Sanctions towards Russia", *Georgetown Journal of International Affairs*, 2020. december 10., <https://gjia.georgetown.edu/2020/12/10/managing-us-sanctions-toward-russia/>.
2. Diane Francis, "US Imposes New Sanctions to Kill Off Putin's Pet Pipeline", *Atlantic Council*, 2021. január 2., <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/us-imposes-new-sanctions-to-kill-off-putins-pet-pipeline/>.
3. Steven Erlanger, "Pipelines from Russia Cross Political Lines," *New York Times*, 2019. október 7., [Pipelines From Russia Cross Political Lines - The New York Times \(nytimes.com\)](https://www.nytimes.com/2019/10/07/us/politics/russia-pipelines-politics.html)
4. Az 13685. számú, 2014. december 19-én kiadott végrehajtási rendelet, [Federal Register :: Bizonyos személyek vagyonának zárolása és bizonyos tranzakciók megtiltása az ukrajnai Krím régió tekintetében](https://www.federalregister.gov/documents/2014/12/19/13685-bizonyos-szemelyek-vagyonanak-zarolasa-es-bizonyos-tranzakciok-megtiltasa-az-ukrajnai-krim-regio-tekinteteben)
5. Az 14024. számú, 2021. április 15-én kiadott végrehajtási rendelet, [14024.pdf \(treasury.gov\)](https://www.treasury.gov/press-releases/Pages/2021041514024.pdf)
6. *Országelemzés: Russia (Washington, DC: U.S. Energy Information Administration, 2017. október 31.)*, 1. Ez a rendelkezésre álló legfrissebb jelentés.
7. BP Statistical Review of World Energy 2020, [Coal - BP Statistical Review of World Energy 2020](https://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/statistical-review/BP-Statistical-Review-of-World-Energy-2020.pdf), 44.
8. Paul Dukes, *Az Ural története: Russia's Crucible from Early Empire to the Post-Soviet Era (London: Bloomsbury Academic, 2015)*, 79-81.
9. Theodore H. Von Laue, *Sergei Witte and the Industrialization of Russia (New York: Atheneum, 1974)*, 12-13. Lásd még *Charters Wynn, Workers, Strikes, and Pogroms: the Donbass-Dnepr Bend in Late Imperial Russia, 1870-1905 (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1992)*, 31.
10. S. Bukolova, "Permskii Pushechnyi Zavod, Poezdka iz Kizela i Zavody Chusovskoi i Kushvinskii," in *Ural'skaia Zhel'eznaia Promyshlennost' v 1899 g.*, szerk. D. Mendeleev (Szentpétervár: Tipografiia V. Demakova, Novyi per. No. 7, 1900), 59-68.
11. Borislav Chernev, *Twilight of Empire: The Brest-Litovsk Conference and the Remaking of East-Central Europe, 1917-1918 (Toronto: University of Toronto Press, 2017)*, 192.
12. A Kuznyec-medence rendelkezett a második legnagyobb természetes szénlelőhellyel az Orosz Birodalomban, csak a Donyec-medence szénmezői után. Lásd I. N. Bagrova és mások, *Ekonomika Sverdlovsk: Prezhde i Teper' (Sverdlovsk: Sredne-Ural'skoe Knizhnoe Izdatel'stvo, 1967)*.
13. Sergo Ordzhonikidze, Sztálin nehézipari komisszára például a gyárak adminisztrációjának egyszemélyes irányításra való átállítását követelte, megkövetelte, hogy egyes szovjet szervek, mint a Rabkrin és a Veszenkha, éves vas- és acéltermelési kvótákat állapítsanak meg, miközben Sztálin a gyárak vezetőit és a középszintű ipari kádereket újjáélesztett munkamorálra kényszerítette. Lewis H. Siegelbaum, *Stakhanovism and the Politics of Productivity in the USSR, 1935-1941 (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1988)*; és Hiroaki Kuromiya, *Sztálin ipari forradalma: Politics and Workers, 1928-1932 (Cambridge: Cambridge University Press, 1988)*.
14. Stephen Kotkin, *Mágneses hegy: Sztálinizmus mint civilizáció (Berkeley: University of California Press, 1995)*.
15. 1924-ben Jekatyerinburgot "Sverdlovsk"-ra keresztelték át, míg 1991-ben a nevé vissza nem változtatták Jekatyerinburgra. Az egyszerűség és az ismertség kedvéért ebben a cikkben végig egyszerűen "Jekatyerinburg"-ként fogok hivatkozni rá, beleértve az 1924-91 közötti időszakot is.
16. Bagrova, et al., *Ekonomika Sverdlovsk: Prezhde i Teper'*, 10-14.

17. Bagrova, et al., *Ekonomika Sverdlovska: Prezhde I Teper,*" 10-12.

18. Alexander Werth, *Oroszország a háborúban, 1941-1945* (New York: Carroll & Graf Publishers, 1964), 213. Az Ural olyan monumentális szerepet játszott a háborús erőfeszítésekben, hogy a 45 utáni Sztálin-kultusz csúcspontjéért volt felelős. A háborús mitológia, amelyet Sztálin és cimborái a második világháborúban aratott szovjet győzelmek emlékére alkottak, az uráli gyári munkások áldozatkészségét, az Urálban előállított fegyverek és lőszeresek fontosságát, valamint az uráli ipar csodálatos koordinációját hirdette az evakuálás során. Erről bővebben lásd John Barber és Mark Harrison: *The Soviet Home Front, 1941-1945: A Social and Economic History of the USSR in World War II* (London: Longman, 1991).
19. Lásd például Thane Gustafson, *Crisis Amid Plenty: The Politics of Soviet Energy under Brezhnev and Gorbachev* (Princeton: Princeton University Press, 1989). Miközben az USA elkezdte kiszervezni a kitermelő és finomító iparát, és ezzel egyidejűleg befektetett a Szilícium-völgybe, Brezsnyev megduplázta az egygyári városok támogatását és az orosz nehézipari ágazat újjáélesztését.
20. Dusko Doder, "Soviet Production of Gas, Oil Set Records over 6 Months," *Washington Post*, 1980. augusztus 14.
21. Stephen Kotkin, *Armageddon elkerült: The Soviet Collapse, 1970-2000* (Oxford: Oxford University Press, 2008), 15.
22. Kotkin, *Armageddon Averted*, 15-16.
23. A. A. Bokserman, V. P. Fillipov és V. Yu. Filanovszkij, "II. rész: Olajkitermelés", in *The Oil Industry of the Former Soviet Union: Tartalékok és kilátások, kitermelés, szállítás, szerk. N. A. Krylov, A. A. Bokserman, and E. R. Stavrovsky* (New York: CRC Press Taylor & Francis), 82.
24. Bokserman, Fillipov, és Filanovszkij, "II. rész", 77.
25. Mark Leonard, Jean Pisani-Ferry, Jeremy Shapiro, Simone Tagliapietra és Guntram Wolff, *The Geopolitics of the European Green Deal* (London: European Council of Foreign Relations, 2021. február), [The Geopolitics of the European Green Deal - European Council on Foreign Relations \(ecfr.eu\)](https://www.ecfr.eu/article/document/european-council-of-foreign-relations-ecfr/the-geopolitics-of-the-european-green-deal).
26. Jonathan E. Hillman, *Kína és Oroszország: Economic Unequals* (Washington, DC: The Center for Strategic & International Studies, 2020. július 15.), <https://www.csis.org/analysis/china-and-russia-economic-unequals>; valamint Indra Overland és Gulaikhan Kubayeva, "Did China Bankroll Russia's Annexion of Crimea? The Role of Sino-Russian Energy Relations," in *Russia's Turn to the East: Domestic Policymaking and Regional Cooperation*, szerk. Helge Blakkisrud és Elana Wilson Rowe (Cham: Palgrave Macmillan, 2018), 102-106.
27. Egy egyszerű folyamat, az úgynevezett "kiváltságos kereskedelem". Putyin leértékelt áron adta el a gázt az ukrán oligarchának, Dmytro Firtashnak, aki aztán monopolként sokkal magasabb áron adta tovább a gázt. Firtash megtartotta a vagyon egy részét, és egy százalékát visszarúgta Putyinnak és privát üzleti partnereinek. Ennek a folyamatnak és általában az orosz energiapiacra tapasztalható korrupciónak a teljesebb áttekintését lásd Anders Aslund, *Russia's Crony Capitalism: The Path from Market Economy to Kleptocracy* (New Haven, CT: Yale University Press: 2019), 155. o.
28. Dan Southerland, "Russia's 'Pivot to Asia' Fails to Gain Much Traction Beyond Arms Sales to Myanmar, Vietnam," *Radio Free Asia*, 2021. május 10.
29. *Rosneft Annual Report 2019* (Moszkva, Oroszország), 49-51, https://www.rosneft.com/upload/site2/document_file/a_report_2019_eng.pdf.
30. A Jamal sikeréről lásd Anna Mikulska, "Yamal LNG: Success Has Many Fathers, Indeed", Kleinman Center for Energy Policy (honlap), 2019. március 25., [Yamal LNG: Success Has Many Fathers, Indeed - Kleinman Center for Energy Policy \(upenn.edu\)](https://www.kleinmancenter.org/yamal-lng-success-has-many-fathers-indeed/).
31. Az elmúlt 20 évben számos ilyen vállalatot beolvasztottak az állami tulajdonú óriásvállalatokba. A TNK-BP például (2013-ban integrálódott a Rosznyeftbe) nagyszabású olaj- és földgázprojektekben vett részt, például a Kovykta-mező fejlesztésében. A kivásárlásról lásd: Vladimir Soldatkin és Andrew Callus, "Rosneft Pays Out in Historic TNK-BP deal Completion", *Reuters*, 2013. március 21., [Rosneft pays out in historic TNK-BP deal completion | Reuters](https://www.reuters.com/article/energy-rosneft-tnk-bp-deal/energy-rosneft-pays-out-in-historic-tnk-bp-deal-completion-idUSKCN08100020130321).

Michael J. Corsi

az Ohioi Állami Egyetem orosz,
város- és energiatörténet
szakos doktorjelöltje.

Ösztöndíjasa a következő
helyekre utazott

az egykori Orosz Birodalom és a
Szovjetunió szinte minden
szegletében

Unióba, ahol helyi levéltárakban és könyvtárakban
dolgozott, és levelezett a regionális
szakemberekkel. Jelenlegi projektje Jekatyerinburg
(korábban Szverdlovszk) hosszú távú fejlődését és a
város jelentőségét követi nyomon Oroszország
nehézfém-, szén- és olajiparának fejlesztésében.
Michael kutatásait széles körben publikálták már
szerkesztett kötetekben és tudományos
folyóiratokban, és meghívást kapott munkájának
bemutatására Oroszországban, Európában és
Észak-Amerikában.

E-mail: corsi.34@buckeyemail.osu.edu

Woodrow Wilson International Center for Scholars

One Woodrow Wilson Plaza
1300 Pennsylvania Avenue NW
Washington, DC 20004-3027

A Wilson Központ

- wilsoncenter.org
- facebook.com/WoodrowWilsonCenter
- [@TheWilsonCenter](https://twitter.com/TheWilsonCenter)
- 202.691.4000

A Kennan Intézet

- wilsoncenter.org/kennan
- kennan@wilsoncenter.org

 facebook.com/Kennan.Institute

 [@kennaninstitute](https://twitter.com/kennaninstitute)

 202.691.4100